

In Paresemi

Dela intrarea în Paresemi preotul cel tânăr, pus abea de-o jumătate de an să păstorească Măgura, — sat reslățit de lume, pierdut de drumuri și întâlnit numai de poteci, ascuns în căldarea dintre trei dealuri — împlânta, în fiecare Duminecă ghimpi noi în inima mătușei Stana.

Părintele cel tânăr, aprins de râvna Domnului ca de-o flacăra nepotolită, nu se mai sătura de cazanii. Mereu cuvânta despre un râu cu ape tari, curățitoare, care împrăștează și înviorează viața omului, dacă ne spălăm în undele lui păcatele. Vorbea despre șpovedirea cea bună, care se face din suflet umilit, și care nu ascunde nici un păcat, nici o greșală, ori cât de grea sau de rușinoasă ar fi.

Și era de mirare cu câtă cutezanță și încredințare îi izbea pe creștini în față :

— „Poate nici unul n'ați făcut până acum o șpovedire bună. Păcatele grele și rușinoase le-ați ascuns, și ați ajuns mai rău decât păgânii”.

Mătușa Stana asculta înfricoșată, și după liturghie, acasă cu bătrânul ei, la măsuța joasă, abea îmbuca. Răzimalingura de blidul înflorit verde, și privind cu teamă la moșneag :

— „Iacă! Iar mă înnădus! Popa are dreptate, ciestește în sufletul omului. Talpa iadului o să ajungem, Mitre, de nu vom asculta !”

Bătrânul, cu ochii înpăinjenți sorbea mai de parte, liniștit, din fiertură, și din când în când, cu mișcări domoale, își dădea la o parte, de pe ochi, o șuviță aspră de păr alb.

— „Tu nu te gândești la cazanie ! Tu mănânci odihnit”, zicea într'un târziu mătușa, neslăbindu-l din ochi pe moșneag. Și gura i se aduna din nou într'o pungă încrețită.

— „Ba mă gândesc”, se auzia un glas gros deasupra farfuriei.

— „Dacă te gândești, cum mai poți mânca ?” Moșneagul mormăia ceva în mustățile îngălbenite de fum.

— „Da, știu eu cum te gândești! Ție *cazania* îți intră pe-o ureche și-ți ieasă pe cealaltă. Și nu-ți dai seama că suntem oameni cu un picior în groapă, că suntem putregaiuri gata să se dărâme”.

— „Și ce-ai vrea să faci ?” întreabă moșneagul privind-o cu ochii mici, ca în mari depărătări. „Să nu mai am tihnă de-o îmbucătură, cum nu ai tu ? Eu sunt om cu scaun la cap, tu femeie ! Pe mine nu mă îmbată nime cu apă rece. Norfi toate cu lapte câte le spune tinerelul aista”.

Mătușa se crucea, se înfricoșa :

— „Știam eu că nu-ți pasă. Dacă ți-ar păsa”...

— „Ba-mi pasă, că om fiind mă simt greșit și eu. Cine-i fără păcate în lume ? Dar îți spun că tinerelul aista nu poate fi mai cuminte, nici mai sfânt ca popa cel bătrân. Și-mi pare că prea se 'nverșunează împotriva păcatului. Să știi delamine că ăsta nu-i semn bun. Imipare om plin de mândrie în lupta cu diavolul, și cine se înalță se va umili !”.

Baba oftă și-și despătură punga :

— „Mitre, Mitre ! Cum poți vorbi așa de o față sfințită ? Tinerel este, dar are multă învățătură și dar proaspăt”.

Moșneagul își ștergea mustățile cu dosul palmei, se răzima cu spatele de perete, își scotea tutunul, și, după ce își aprindea o țigară noduroasă, zicea :

— „Să fie dumnealui sănătos ! Nu vreau nici un rău. Dar mi se pare mie că un popă bătrân, cum era părintele Costan, tot știe mai bine ce-i cu sufletul omului, și ce-i pe lumea cealaltă. Răposatul cât ce-ți puneapatrafirul pe cap, știa ce-i cu tine. Până numărai zece, te și deslega și-ți turna canonul. Scotetai banul ruginit din șerpar, i-l puneai în

palma, și, cu sufletul ușurat, porneai liniștit după treabă. Nu-ți stătea plugul în brazdă cu ceasurile, ca acum. Azi oamenii așteaptă ca pe spini în ușa bisericii, până să le vină rândul. Tinerelul de azi are nevoie de-un ceas până să vadă ce-i în sufletul omului. Râvnă este, n'amce zice, dar și lipsă de pricepere, și oameni sunt nemulțumiți".

Mătușa Stana clătina cu jale capul, se uita cu milă și cu teamă la moșneag :

— „Simțianeu că tu nu te alegi cu nimic din cazaniile părintelui. Văd că tu n'ai înțeles nici te-

ai fost de șapte ani, de când ai ajuns la anii priceperii, chiar și mai dinainte ?”.

Moșneagul o ascultă zîmbind ușor, fumuriu cu ochii împăingeniți, sorbind cu lăcomie din țigară :

— „Copilării !” zicea el.

— „Așa? Îți par copilării ?”

— „Dapoi cum ! Să-ți aduci aminte de când ai fost de șapte ani. Sunt lucruri, tu femeie, și mai de demult, de cari îți aduci aminte. Iată, de-o pildă, când a ars la Manoilă, la vecinuleram numai de patru ani, și-miaduc aminte ca acum. Țin minte și



— „Ascultă, Stano” începu bătrânul cu glasul scăzut.

Desen de A. Jiqidi

meiul propovăduirii sale. Iată, vreau să-ți dau o mână de ajutor. Lauzi pe părintele Costan. Dumnezeu să-l hodinească, a fost om de omenie. Dar cum te spovedea ? Așa îngenuchiasubt patrafir, abea începeai să spui, și te oprea : „Lasă, lasă ! Știu eu ! Muerile cu gura păcătuiesc, că-s rele de limbă !” Și se grăbea să-ți dea canonul. -- Apoi, bine, Mitre, spovedanie era asta ? Când avea vreme părintele Costan să te întrebe ce-ai făcut în copilărie, ce ai greșit în tinerețe ? Te-a întrebat vr'odată dacă ți-ai spus la spovada din urmă toate păcatele ? Dacă nu te-ai rușinat să-ți mărturisești vr'unul ? Te-a luat vr'odată săte descoasă de când

de când am căzut din mărul cel văratec, deși, cum spunea mămuca, eram și mai mic. Dar de câte ori i-ai mințit și nu i-ai ascultat pe părinți, cine să-și mai aducă aminte ! Părintele e tânăr și nu cunoaște sufletul omului. Sufletul închide unele lucruri ca într'un mormânt, unde putrezesc și nu se mai alege nimic de ele. Pe altele le adună, cum aduni hainele într'o ladă, la păstrare. Dar cine-mi spune mie că păcatele copilăriei sunt în ladă. Eu, drept să-ți spun, nu am m'ai dat cu ochii de ele. Nu știu să fi avut păcate în copilărie. De altfel, ce păcate poate face omul la vârsta asta ?”.

Bătrâna clătina din cap a pagubă :

— „Nu-ți dai silința să-ți amintești! Eu cum mi-am adus aminte că am luat toate ouăle, douăsprezece din cuiabarul delanoi din sură unde oua găina vecinei? Și nu puteam fi mai mare de cinci ani”.

— „O mai fi păcat și atâta lucru!” zâmbea moșneagul. Eu, băețandru, am răsucit grumazul unui cocoș al vecinului, și totdeauna am crezut că bine am făcut De zeci de ori pe zi cucuriga, bată-Pre-cista, de pe strașina gardului și zbură la noi în curte să-l bată pe al nostru. Sărea de trei coți dela pământ și-l scărmana pe al nostru de-l făcea tot sânge”.

— „Și n'ai spus nici odată la spovedire?”.

— „Ce era să spun! A făcut mămuca din el niște tăeței!”.

— „Și n'ai să spui nici acum la spovedirea ce te așteaptă?”

— „Par'că Dumnezeu sfântul n'ar ști ce-a pătimit cocoșul nostru de răul împintenatului acela!”.

— „Dar părintele așteaptă să-i spui tot”.

— „Par'că de cocoșul acela nu mai încapă Sfinția sa! A fost o judecată dreaptă, tu muere!”

Baba își despărută cu greutate gura suptă.

— „Mi-am pus eu în gând să-ți ajut să faci o spovedire dreaptă. Dumnezeu îmi vede inima! Da'mi pare că mă trudesc în deșert. După cum văd tu nu vei mărturisi nici alte păcate de demult, multe și grele”.

Moșneagul clipi din ochii mici :

— „Ce păcate?”

Baba îl privi sfredelitor :

— „De-o pildă treaba cu cei doi berbeci. Ai mărturisit vr'odată popii subt patrafir?”.

Bătrânul încruntă din sprâncene:

— „Ce berbeci, tu femei?”

— „Ei, iaca! Nici de asta nu-ți mai aduci aminte. Și, pe vremuri, a fost plin satul! Erai junișan, erai de optsprezece ani, când cu alți flăcăi ați furat doi berbeci din turma mărghineanului”.

Fruntea lui moș Mitru se descreți un zâmbet ușor îi luminează fața.

— „A fost un rămășeag, tu muere, și a fost o răzbunare pe dreptate. Mărghineanul cu târla era om însurat, și tot nu lăsa în pace fetele dela noi. Da' pe urmă ne-am împăcat și a ospătat și el din carnea berbecilor; ba și vinul, tot el l-a plătit”.

Mătușa îl privea mirată și înfricată. Nici asta nu era păcat? Și cum de patru săptămâni de Paresemi ea își înșirase în gând și conștiința un șir nesfârșit de greșeli de când era copilă până azi, tot greșeli mărunte care roiau și scăpau mereu din rânduiala în care le așezase pentru spovadă, — se simția pe-o clipă încurcată; poate că moșneagul ei are dreptate. Dar repede își aduse aminte de propovedaniile din biserică și văzu că popa avea dreptate, iar bătrânul ei era un păcătos îndărătnic, dintre aceia cari greu se pot mântui.

Și hotărîrea ei de a-l scăpa de iad, se întări.

Nu numai Dumineca, după liturghie, ci și în zile

lucrătoare, îi pomenea mereu moșneagului greșeli și păcate pe care i le cunoștea și ea.

Bătrânul o asculta cu răbdare, și adeseori o lua peste picior și râdea de stăruința femeii, mai ales când îi descoperea prin ce mijloace reușise ea să-și aducă aminte de greșelile ei.

Hotărîră să se spovedească amândoi Vineria, în săptămâna a cincina a postului mare. Mătușa Stana gema și ofta cu ziua de cap. Moșneagul începu să se întristeze și el.

Seara, în preziua zilei de spovadă, Moș Mitru, după cină, ridică brațul în semn că vrea să spună o vorbă. Baba, care se ridica dela masă, îl văzu îngândurat și se lăsă pe scaun.

— „Ascultă, Stano”, începu bătrânul cu glasul scăzut. „Mânene vom pleca subt patrafirul popii capetele bătrâne. Ne înfățișem înaintea Domnului, M'am gândit mult și la vorbele popii și la ale tale. Tu mi te-ai spovedit mie ca și popii, nu-i așa?”

— „Curat așa, Mitre”.

— „Ei bine, dacă te vei spovedi mâine și preotul cum mi te-ai descoperit mie de cinci săptămâni, spovedirea ta nu va avea nici un preț”.

Baba se mișcă ușor pe scaun, apoi rămase încrămenită.

— „N'ai pomenit de un păcat pe care tu și Dumnezeu îl știți de mult. Te vei duce subt patrafir cu fleacuri, iar păcatul cel greu îți va rămânea pe suflet”.

Mătușa se făcu și mai mică, pe scaun...

— „Vreau să-ți vin și eu în ajutor, să-ți aduci aminte. Ascultă dar! Nu eram de un an căsătoriți când, într-o noapte de vară, fără lună, numai cu stelele străjere de-asupra, a ieșit cineva tiptil din casa noastră și s'a strecurat în grădină, unde aștepta Ion a Diacului, junișanul din vecini. Cei doi se'mbrățișară, se sărutară, când cineva a început să tușască în grădina șurii. O jumătate de an înainte, o jumătate de an după întâmplare, cine a trăit cu junghiul mereu la inimă, mereu de pază? Cine n'a avut o zi bună? Eu, Stano, moșneagul de acum. Eu te-am păzit de păcat. Ai mărturisit tu vr'odată cum ai chinuit pe-un om, pe bărbatul tău?”

Mitru tăcu, privi departe prin perete.

Stana se învineți, nu putu spune un cuvânt până târziu.

— „Tu ai știut, Mitre?” se auzi o șoaptă stinsă.

— „Am știut, am tăcut, am răbdat și te-am păzit”.

Baba nu cuteza să-l privească.

— „Am tăcut și am răbdat știind că-i o pedeapsă dela Dumnezeu. Făgăduisem Anicăi Natului s'o ieau de nevastă. Mi-era dragă și ea. Tu erai mai bogată, și am lăsat-o. Iată, Stano, adevăratele păcate! Ce înșiri tu, sunt copilării. Iată ce avem de spovedit!”

Și moșneagul stinse între degetele groase flacăra lumânării. Intunerecul înneacă odaia și pe cei doi bătrâni.